

25 éves az Óbudai Danubia Zenekar

Az Óbudai Danubia Zenekar ünnepi eseményre készül: napra pontosan 25 évvel az első koncertjük után újból a színpadra ülnek, hogy az elmúlt negyedszázad három karmesterével feleleveníthessék a múlt egy-egy meghatározó pillanatát. Ács Péter, a zenekar ügyvezetője nyilatkozott a múltáról és a terveikről.

■ Milyen esemény jelenti a Danubia Zenekar megalakulását?

– 1993. december 30-án volt az első koncertünk az Óbudai Társaskörben. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy egészen pontosan 25 évvel később, 2018. december 30-án adhatjuk a jubileumi hangversenyünket a Zeneakadémián. Az előzmények az együttes alapító karmesteréhez, Héja Domonkoshoz kötődnek, aki 1993-ban végzett a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában. Ekkorra már eldőlt, hogy karmester szakra fog jelentkezni az Akadémiára. Az érettségi idején, 1993. áprilisában kapott egy megkeresést a Danubia bál kapcsán; a szervezők szerették volna, ha muzsikál egy fiatalokból álló kis csapat. A bál volt a névadónk, és decemberben már Danubia Zenekarként léptünk fel.

■ Egyértelmű volt az áprilisi koncert után, hogy ez a csapat együtt fog maradni?

– Nem, egyáltalán nem! Akkor Kelemen Barnabás volt a koncertmesterünk, aki azóta eléggé más területen mozog – de huszonöt évvel ezelőtt teljesen más volt körülöttünk minden, és könnyebb volt egy zenekart létrehozni, mint ma lenne. Gondoljunk csak bele: nem volt mobiltelefon, nem voltak online felületek; ha valamit megbeszélünk, akkor azon már nem lehetett módosítani. Mivel nem volt könnyű bárkit utolérni, csak a megbeszélétekre hagyatkozhattunk. Talán ezért van így, de a kezdetektől fogva nagy volt a kohéziós erő. Ugyanakkor a pénznek sem volt akkora jelentősége az első években, hiszen a zenekar tagjainak többsége zeneakadémista volt, ösztöndíjat kaptunk, így nem a zenekar jelentette a megélhetési forrásunkat. Azt gondolom, egy zenekarnak együtt maradnia akkor sokkal egyszerűbb volt, mint most.

■ Hány taggal indult el a Danubia?

– Ez akkoriban egy bővített Mozart-zenekar volt, 40-43 taggal. Először Straussokat játszottak, az ennek megfelelő hangszerekkel. Az első otthonuk az Óbudai Társaskör volt, oda nem is fért volna el egy nagyméretű szimfonikus zenekar.

■ A decemberi koncertet hamar újabb felkérések követték?

– A báli bemutatkozás után nagy lökést adott a decemberi fellépés, amit valóban újabb program követett

tavasszal. De ne felejtjük el, hogy ott állt a zenekar mögött Merényi Judit, a Társaskör igazgatója, illetve a Liszt Ferenc Kamarazenekar, ami ugyanúgy egykorú zeneakadémistákból alakult, mint a Danubia. Ők saját tapasztalatból ismerték a zenekar-alapítás minden szépségét és nehézségét. Ilyen háttérrel, tulajdonképpen mentori támogatással sokkal könnyebb volt elkezdni, mintha enélkül kellett volna. Az elején persze egy nagyon munkás időszakunk volt; fel kellett építeni valamit, amit közösen tudunk folytatni. Ekkoriban nem volt olyan egyszerű kiegészítőként bekerülni a nagyzenekarokba, mint manapság; emiatt jobban meg is becsülte mindenki, hogy játszhat a zenekarban, gyakorlatot szerezhethet. Most kevesebb a muzsikos, és sokféle produkció fut – könnyebb feladatot találni. Ennek az is oka lehet, hogy az elmúlt 25 évben a családok a gyerekeiket nem a zenei terület felé irányították. Mára a szakközépiskolák is átalakultak szakgimnáziumokká a megváltozott igények mentén. Annyira megváltoztak azóta a körülmények, hogy ma már nem állnék bele ebbe a feladatba.

■ Mióta dolgozik az együttesel?

– 1999 óta végzem az irodai munkát, de már előtte is

Fotó: VALUSKA GÁBOR

játszottam velük. Gábor Tamás timpanista, aki a zenekart alapította Héja Domonkossal, általános iskolában az osztálytársam volt. Én az Operában bőgöztem ebben az időben, Tamás hívására csatlakoztam hozzájuk.

■ *Mennyire változott meg a zenekar helyzete, amikor a tagok lediplomáztak?*

– Egy ideig jól működött a kohéziós erő, és az akkor még létező Pannon GSM komolyan mögénk állt. Az első lemezünket is az ő támogatásukkal adtuk ki. A zenekar élete felpezsdült; 1998-ban Domonkos megnyerte a karmesterversenyt. A legtöbbször 1999-ben vagy 2000-ben diplomáztak, a zenekar pedig elnyerte a Nemzeti Ifjúsági Zenekar címet, aminek révén anyagi támogatást szerezünk. Azonban a politikai változások, a 2002-es kormányváltás nehezebb időköt hoztak; 2004-ben az addigi 50-60 millió forintos támogatásunk 15 millióra olvadt. Ez mindannyiunk életében krízist jelentett. Nem akarok mindent a politikára fogni, de úgy érzem, a szocialista politikusok nem érezték meg akkor azt az erőt, ami a zenekarban volt. Az első Orbán-kormány idején mi igyekeztünk szerepet vállalni az országos feladatokban, így jutottunk el 2000-ben a Vatikánba is. Az új kormányzat azonban nem állt mögénk; az egyetlen eredményünk az volt, hogy kaptunk egy próbatermet, ami végül a Dohnányi Zenekaré lett. Én úgy érzem, a lehetőségeinket akkor nagyon megnyirbálták. Ez az időszak elmúlt; az ilyen hullámvölgyek alkalmat adnak arra, hogy az elszántságunk megerősödjön, és még összetartóbbá váljunk.

■ *Meddig tartott ez a nehéz időszak?*

– Tulajdonképpen egészen 2007-ig; ekkor találtunk rá – pontosabban: vissza – Óbudára. Domonkos ekkoriban már nem csak velünk dolgozott, hanem Chemnitzben is vezényelt. Nem volt megfelelő fenntartónk, a fi-

nanszírozási szabályok szinte éves gyakorisággal változtak. Közben rájöttünk, hogy az együtttest működtető alapítványt nem lehet közhasznúvá tenni, ezért új szervezetet hoztunk létre. De ezzel sem volt szerencsénk: a közhasznú egyesületi formával az önkormányzatoknak nehézségei voltak, így nem akarták azt támogatni. Mivel ez egy civil szervezetet jelent, egészen másféle felelősségvállalást feltételez, mint amit az önkormányzatok megszoktak és elvártak. Végül két ember támogatása lendített át bennünket a válságon: az óbudai polgármester, Bús Balázs, és a már említett Merényi Judit kalauzoltak vissza minket Óbudára. 2007-ben már itt működtünk, de mindez 2010 utánra forrt ki.

■ *Héja Domonkos a megváltozott körülmények mellett meddig maradt a zenekarral?*

– Végig velünk volt, de 2010-től már sokasodtak a nehézségek. Amikor az Akadémia épületét elkezdték felújítani, akkor sok zenekar koncerthelyszín nélkül maradt. A nagyzenekarok bekerültek a Müpába, a kiszenekarok a színházak irányába fordultak. Mi a Nemzeti Színházba vittük át a bérletes hangversenyeinket. Próbáltunk az új helyszínhez alkalmazkodni, az abban rejlő lehetőségeket kiaknázni. Például előadtuk egy skandináv szerző Jeanne d'Arc-filmjének komplett 50 perces kísérőzenéjét, amihez a filmet is levetítettük. A másik helyszínünk a Thália Színház volt; ekkoriban már lényegében Silló István volt az első karmesterünk. Domonkos ugyan jelen volt a háttérben, de Németországban élt.

■ *Mi volt a zenekar történetének a következő forduló-pontja?*

– A 2013-as évi operaházi feladatok. Az Erkel Színház próbaüzeme februártól júniusig tartott, és itt mi 52 előadást játszottunk. Ez rengeteg feladatot rótt ránk az

előadásokhoz kapcsolódó próbákkal, nagyon széles színházi repertoárt kellett megtanulnunk; operákat is, baletteket is. Akkoriban felmerült, hogy akár lehetnének az Erkel Színház zenekara is, hiszen ott adott az infrastruktúra, részünkről a zenészek – ez végül nem valósult meg, pedig jó együttműködés alakult ki köztünk. Én személy szerint egyáltalán nem bánom, mert az árokban játszani teljesen más, mint a hangversenyteremben; bizonyos értelemben a színház olyan, mint egy üzem az állandó feladatokkal és a rengeteg próbával. Közben Domonkos és az Operaház kapcsolata is más irányt vett, nekünk pedig nagyon hiányzott, hogy napi szinten velünk legyen valaki, aki művészeti oldalról összefogja a társaságot.

■ Silló István nem látta el ezt a feladatkört?

– Ő közben a Győri Nemzeti Színházhoz került stá tuszba, amit teljesen megértettünk, hiszen a színház az ő igazi szerelme. Elkezdtünk állandó karmestert keresni. Hámori Mátéval az Operában találkoztunk. Pröhle Gergely, aki felügyelőbizottsági tagunk volt, nagyon támogatta, hogy vegyük fel Mátéval a munkakapcsolatot. 2013-ban a felkérésünkre ígert mondot, ősszel megérezte, és jól felforgatott mindent. Tele volt ötletekkel, ambíciókkal, és nagyon jó irányba indította el a zenekart. Akkor még a Nemzeti Színházzal is szoros kapcsolatban voltunk, de azt be kellett látnunk, hogy az oda járó közönség nem azonos a hangverseny-látogatókkal.

■ Hol adtak koncerteket, amikor lazulni kezdett a kapcsolat a Színházzal?

– A közben újra megnyílt Zeneakadémián, a BMC-ben, illetve ahol lehetőségünk nyílt. Az ifjúsági koncertekkel a tornatermekbe is elmentünk. A három részből álló innovatív BMC-s zeneszerző portréink azóta dupla előadásokkal mennek. A BMC-ben nagyon jó a technikai háttér, és az akusztika is. A 2013-as évben sok minden átalakult, változott az előadó-művészeti törvény, és többek között ekkor indult be komolyan a TAO támogatások megszerzése és az ebből megvalósuló koncertek kisebbfajta „dömpingje”. Ebben az évben tudtuk alkalmazásba venni a zenészeinket is. Jó pillanat volt az újrazkezdéshez, az elmúlt öt év ezt igazolja.

■ Hogyan fogják megünnepelni a 25 éves jubileumot?

– Nem töltjük az egész évadot ünnepléssel, bár az évad nagy koncertjeiben megjelenik egy-egy, számunkra a 25 év alatt emblematikussá vált zenemű. Mátéval folyamatosan keressük az új lehetőségeket, ám nem úgy, hogy közben feladjuk a régebbi projekteket. Az ifjúsági koncertek változatlanul nagyon fontosak nekünk, ezekre az alkalmakra mindig viszünk valami különlegességet. A mai fiatalok nyelvén próbáljuk elérni az érintetteket, mert azt tapasztaljuk, hogy ha nem keressük meg a kapcsolódási felületet, nem érdeklí őket a mondandónk. A zenekar tagjainak általános iskolás korú gyermekei

vannak; igyekszünk a velük kapcsolatos tudást lefordítani a zene nyelvére. Idén nagyon sok ilyen hangversenyünk lesz, és a BMC is új lehetőségeket teremt az ifjúsági előadásainknak. A BMC-ben az idej koncertek kapcsán a zenekari tagok, mint „zeneautomaták” már a hangverseny előtt mutatnak néhány dolgot a hangszeren, és utána a gyerekek a földre rakott párnákon testközelből láthatják a zenélést. Máté jól tud a gyerekek nyelvén; partnerként kezeli őket, és ők ezt megérik. Ilyen dolgokra gondolok, amikor azt mondom: megmarad a régi, és próbálunk hozni mellé valami újat. Több projekt helyszín kérdése, mert nehéz alkalmas termet találni. A bejáratott helyszínek sokszor foglaltak, mert sok zenekar keresi a szereplési lehetőséget, ezért mi is keressük az alternatívákat.

■ A decemberi, születésnap koncerten mi lesz a program?

– Hámori Máté lesz aznap az első dirigens, Kelemen Barnabással a Saint-Saëns: Hegedűversenyt adják elő. Ez egykori koncertmesterünk kérése volt. Utána Silló István vezényel egy Gershwin-művet. Mivel ő remek zongorista, erős a kötődése Gershwinhez; most az Egy amerikai Párizsban lesz a műsoron. Nagyon szeretjük, ahogy ő ezekhez a zenékhez hozzááll. A hivatalos programot Muszorgszkij: Egy kiállítás képei című műve zárja Héja Domonkos vezényletével. Hogy ezen túl készül-e majd valaki valamilyen meglepetéssel, azt még nem tudom.

■ Milyen tervekkel vágnak neki a következő 25 évnek?

– Sok nagyszabású tervünk van, de most az egyik legfontosabb kérdés számunkra az otthonunk, a próbaterem állapota. Hamarosan Óbudára költöznek az irodák, így végre az együttes fizikai közelségében leszünk. A próbaterem épületének az átalakítása is nagyon időszerű. A forrást erre még nem találjuk, mivel az uniós pályázatok köréből általában kiesünk. Ugyanakkor van egy nagy tetőtérünk, és ezt a 190 négyzetmétert egy komoly átalakítással nagyon jól ki lehetne használni. Ha beépítenénk az egész telket, még további termeink lehetnének. Szerencsére a zenekar telephelyét hivatalosan 25 éven keresztül térítésmentesen használhatjuk, erről szerződést írtunk alá az Önkormányzattal. A klímát is önkormányzati támogatásból készítettük el. A termünk valaha színházi próbaterem volt, amit nagyon lelakott stádiumában örököltünk meg. Az akkor ideiglenesen itt működő társulatok csak használták az ablaktalan moziépületet, felújítások nem történtek. Most, hogy új légtechnika van benne, már jobban érezzük magunkat, ez nagy könnyebbség. Az nagyon érezhető, hogy 15 éven keresztül nem volt karbantartva, de a fejlesztések végre elindultak. Mire a 30. jubileumunkat ünnepeljük, bízom benne, hogy a tetőtér már az otthonunk része lesz!

Mechler Anna